

บทความวิจัย (Research Article)

มาตรการทางกฎหมายควบคุมการออกใบอนุญาตอาวุธปืนสั้น ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490*

Legislative Measures to Control the Licensing of Handgun
According to the Firearms Act of B.E. 2490 (1947)

วีรวิทย์ เรืองประเสริฐ**

นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขานิติศาสตร์ สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

Veeravith Ruangprasert

Master Student in Law, School of Law, Mae Fah Luang University

รุ่ง ศรีสมวงศ์***

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชากฎหมายแพ่งและธุรกิจ

สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

Rung Srisomwong

Assistant Professor in Civil and Business Law,

School of Law, Mae Fah Luang University

* บทความนี้สรุปมาจากวิทยานิพนธ์ของวีรวิทย์ เรืองประเสริฐ เรื่อง “มาตรการทางกฎหมายควบคุมการออกใบอนุญาตอาวุธปืนสั้นตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490” หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง ศรีสมวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

** นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง; อีเมลติดต่อ veeravithball@gmail.com

*** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์; นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง; นิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชากฎหมายมหาชน) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต; S.J.D (Professional Doctorate in Legal Science), University of Canberra, the Australia; อีเมลติดต่อ rung.sri@mfu.ac.th

วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

วันที่รับบทความ 20 กรกฎาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 24 สิงหาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ 29 สิงหาคม 2565

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอปัญหาการบังคับใช้กฎหมายการควบคุมอาวุธปืนสั้นของประเทศไทย ที่เกี่ยวกับมาตรการออกใบอนุญาตอาวุธปืนสั้นตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ซึ่งมีการบังคับใช้มาเป็นเวลานาน จึงไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายหลายประการ ได้แก่ ปัญหาความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติแห่งกฎหมายในการออกใบอนุญาตอาวุธปืน ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย กรณีอาวุธปืนสูญหาย ถูกทำลายหรือถูกลักขโมย โดยผู้เขียนได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้ ประการแรก การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้รับใบอนุญาตอาวุธปืน โดยกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องแจ้งวิธีการเก็บรักษาอาวุธปืนสั้น ตำแหน่งและสถานที่เก็บรักษาอาวุธปืนสั้นต่อนายทะเบียนท้องถิ่นก่อนพิจารณาออกใบอนุญาต ประการที่สอง กำหนดให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการแจ้งเหตุและส่งมอบใบอนุญาตให้แก่ นายทะเบียนท้องถิ่นซึ่งผู้รับใบอนุญาตอยู่หรือที่เกิดเหตุโดยทันที ในกรณีอาวุธปืนที่ได้รับอนุญาต แล้วนั้น ถูกทำลายหรือสูญหาย ประการที่สาม การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการ จำกัดระยะเวลาในการยื่นขอรับใบอนุญาตใหม่ กรณีอาวุธปืนที่ตนได้รับอนุญาตนั้นถูกทำลาย หรือสูญหายไปด้วยเหตุใด ๆ ประการที่สี่ กำหนดให้มีการจำกัดสิทธิการขอรับใบอนุญาตมีอาวุธปืน แก่ผู้รับใบอนุญาตที่ไม่แจ้งการสูญหายของอาวุธปืน และประการสุดท้าย การเพิ่มข้อสันนิษฐานของกฎหมาย กรณีผู้รับใบอนุญาตไม่แจ้งการสูญหายของอาวุธปืนซึ่งตนครอบครอง

คำสำคัญ: อาวุธปืนสั้น; ใบอนุญาต; เก็บรักษา; พระราชบัญญัติอาวุธปืน

Abstract

This article presents the issue of the enforcement of handgun control laws in Thailand relating to handgun licensing measures to the Firearms Act of B.E. 2490 (1947), which has been in force for a long time. Therefore, this was not in accordance with the current situation and caused many legal problems, including the problem of unclear provisions in the firearms licensing law. In discussing law enforcement issues in cases of lost, destroyed, or stolen firearms, the author has proposed a solution to the problem as follows. Firstly, the amendment provisions relate to the qualifications and prohibited characteristics of firearms licensees by requiring the license applicant to notify the local registrar of the storage methods of short firearms as well as the location and location of storage of short firearms before considering issuing a license. Secondly, requiring amendments to the provisions relating to notification and delivery of licenses to the local registrar where the licensee is located or the scene of the accident immediately in the case of authorized firearms, which are then destroyed or lost. Thirdly, the amendment of the provisions relating to the time limit for applying for a new license in the event that the firearm for which he has been licensed is destroyed or lost for any reason. Fourthly, the right to limit the right to obtain a firearms license to licensees who do not report the loss of firearms, and finally, adding assumptions of the law in case the licensee fails to report the loss of the firearm in his or her possession.

Keywords: Handgun; License; Storage; Firearms Act

1. บทนำ

ปัญหาความรุนแรงที่เกิดจากอาวุธปืนสั้นหรือปืนพก (Handguns) สำคัญประการหนึ่งคือ ปัญหาการเข้าถึงการครอบครองอาวุธปืนสั้นโดยบุคคลอื่น กล่าวคือ ผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน แต่ครอบครองอาวุธปืนที่เป็นของผู้ที่ได้รับใบอนุญาต เช่น การขโมยอาวุธปืน หรือการครอบครองอาวุธปืนที่สูญหาย เป็นต้น เนื่องจากอาวุธปืนสั้นมีขนาดเล็ก สามารถซุกซ่อนและพกพาได้สะดวกกว่าอาวุธปืนยาวที่มีขนาดใหญ่และน้ำหนักมากกว่า และในบางครั้งยังนำไปใช้ในการก่ออาชญากรรม รวมทั้งอุบัติเหตุอันเกิดจากการที่บุคคลอื่นเข้าถึงอาวุธปืนสั้น เช่น บุคคลในครอบครัว บุคคลใกล้ชิดหรือบริวาร นำอาวุธปืนไปใช้

จากสถิติข้อมูลการขออนุญาตครอบครองอาวุธปืนของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ. 2564 ปรากฏข้อมูลผู้ที่ยื่นขอรับใบอนุญาตมีและใช้อาวุธปืนต่อนายทะเบียนท้องที่ รวมจำนวนทั้งสิ้น 100,266 กระบอก โดยเป็นอาวุธปืนสั้น จำนวน 76,776 กระบอก และอาวุธปืนยาว จำนวน 23,489 กระบอก ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลกับปี พ.ศ. 2560 มีผู้ยื่นขอรับใบอนุญาตมีและใช้อาวุธปืนต่อนายทะเบียนท้องที่ รวมจำนวนทั้งสิ้น 80,246 กระบอก โดยเป็นอาวุธปืนสั้น จำนวน 55,823 กระบอก และอาวุธปืนยาว จำนวน 24,420 กระบอก¹ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของการครอบครองอาวุธปืนสั้นซึ่งเป็นอาวุธที่มีความอันตรายร้ายแรงและก่อให้เกิดปัญหาอันกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนในสังคม และนับเป็นปัญหาที่สำคัญในปัจจุบัน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐในฐานะผู้ดูแลรักษาประโยชน์ส่วนรวมของคนจำนวนมากในสังคม ที่ต้องใช้อำนาจจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการมีและใช้อาวุธปืนสั้นของบุคคลบางประการ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยขึ้นในบ้านเมือง โดยเฉพาะอาวุธปืนสั้น ที่มีจำนวนการขอใบอนุญาตมีและใช้อาวุธปืนเพิ่มขึ้นจำนวนมาก

กฎหมายควบคุมอาวุธปืนของประเทศไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบันคือ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 พบว่ามีปัญหาความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ซึ่งยังไม่มี การบัญญัติกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับมาตรการเก็บรักษาอาวุธปืนสั้น

¹ สำนักการสอบสวนและนิติการ, ข้อมูลอาวุธปืน ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2564 เวลา 17.00 น., (กรุงเทพมหานคร: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2564).

ไว้แต่ประการใด กล่าวคือ ในการขอใบอนุญาตมีและใช้อาวุธปืน (แบบ ป.4) ผู้ขอรับใบอนุญาต จะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 นายทะเบียนท้องที่จึงจะพิจารณาออกใบอนุญาตให้ได้ หากมีการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ขอรับใบอนุญาต กำหนดสถานที่ ตำแหน่ง และวิธีการจัดเก็บรักษาอาวุธปืนสั้นให้เหมาะสมและมีความปลอดภัยเพียงพอแล้ว จึงจะพิจารณาออกใบอนุญาต ก็จะลดโอกาสการเข้าถึงอาวุธปืนของบุคคลอื่น เช่น บุคคล ในครอบครัว บริวาร และผู้ที่มีเชื้อเจ้าของปืนนั้น ที่จะนำอาวุธปืนไปใช้จนเกิดเป็นอันตราย หรือนำอาวุธปืนไปใช้ประกอบอาชญากรรมจนก่อให้เกิดเป็นปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยของคน ในสังคมขึ้นได้ รวมทั้งกรณีการจำกัดสิทธิของบุคคลในกรณีไม่แจ้งการถูกทำลายหรือสูญหาย ของอาวุธปืนตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 โดยไม่มีเหตุอันสมควร เพียงพอต่อนายทะเบียนท้องที่ แสดงให้เห็นว่าผู้รับใบอนุญาตไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการ เก็บรักษาอาวุธปืนอย่างเพียงพอ โดยที่การเก็บรักษาอาวุธปืนถือเป็นเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่ง ในการพิจารณาออกใบอนุญาตอาวุธปืนของนายทะเบียน หรือปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ของผู้รับ ใบอนุญาต กรณีการแจ้งเหตุสูญหาย ถูกทำลาย หรือถูกขโมยต่อนายทะเบียนท้องที่ กล่าวคือ มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ต้อง แจ้งเหตุและส่งมอบใบอนุญาตให้แก่นายทะเบียนท้องที่ในกรณีอาวุธปืนที่ได้รับอนุญาตแล้ว ถูกทำลายหรือสูญหายโดยเหตุใด ๆ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันทราบการถูกทำลายหรือสูญหาย แต่จากการศึกษาพบว่า การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ยังไม่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่มีสภาพบังคับกับเจ้าของอาวุธปืนที่สูญหายหรือถูกทำลาย โดยที่เจ้าของอาวุธปืน มิได้แจ้งว่าตนเป็นผู้ทำให้อาวุธปืนสูญหายหรือเก็บรักษาไม่ปลอดภัยหรือเหมาะสม ทำให้รัฐ ไม่อาจทราบสถานะของอาวุธปืนแต่ละกระบอกที่นายทะเบียนท้องที่ได้ออกใบอนุญาตให้นั้น ยังคงอยู่ในการครอบครองของผู้ที่ได้รับอนุญาตหรือไม่ อันเป็นผลมาจากการบังคับใช้กฎหมาย ดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพ และการที่บทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้กำหนดสภาพบังคับแก่ผู้รับ ใบอนุญาตไว้ แสดงให้เห็นว่าเจ้าของอาวุธปืนไม่ได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอในการ เก็บรักษาอาวุธปืน ทำให้เกิดอาวุธปืนผิดมือ และอาวุธปืนนอกระบบหรืออาวุธปืนเถื่อนมีมาก ยิ่งขึ้น

2. แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ และหลักกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธปืน

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ

2.1.1 แนวคิดการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพโดยใช้อำนาจอรัฐด้วย “หลักนิติรัฐ”

“หลักนิติรัฐ” (Legal state) หมายถึง หลักแห่งความมีเหตุผลอันเป็นรัฐที่ปกครองตามเจตจำนงโดยรวมที่มีเหตุมีผลและมีวัตถุประสงค์เพื่อสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับสังคมเป็นการทั่วไป² โดย การ์ เดอ มัลแบร์ (R. Caré de Malbert) กล่าวถึงนิติรัฐว่าเป็นรัฐที่กระทำต่อปัจเจกชนภายใต้กฎเกณฑ์ที่กำหนดสิทธิเสรีภาพของประชาชน และกฎเกณฑ์ที่กำหนดวิธีการและมาตรการของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด³ ส่วน ฟรีดริช จูเลียส สตาห์ล (Friedrich Julius Stahl) ได้อธิบายว่า รัฐควรจะเป็นนิติรัฐ โดยรัฐต้องกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาของรัฐ และเป็นความพยายามที่จะพัฒนาไปสู่ยุคใหม่ โดยรัฐจะต้องเคารพในขอบเขตส่วนบุคคลของปัจเจกบุคคล และจะต้องให้การรับรองคุ้มครองขอบเขตส่วนบุคคลโดยกฎหมาย และทำให้เกิดความมั่นคงต่อแนวทางดังกล่าว ตลอดจนไม่ควรใช้อำนาจเหนือของรัฐที่มีอยู่บีบบังคับบุคคลตามแนวจารีตที่เคยปฏิบัติมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขอบเขตส่วนบุคคล⁴ สำหรับศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ ได้ให้ความหมายของนิติรัฐว่าเป็นรัฐที่มีเป้าหมายในการมุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และประกันความเป็นธรรมภายในรัฐ ภายใต้ขอบเขตอำนาจของรัฐ ในการใช้อำนาจของรัฐจะต้องกระทำภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจเท่านั้น⁵ โดยมีหลักการสำคัญในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (1) หลักการแบ่งแยกอำนาจ (2) หลักกฎหมายย่อมผูกมัดอำนาจรัฐ (3) หลักการคุ้มครองสิทธิของประชาชนโดยทางศาล (4) หลักการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ของประชาชน (5) หลัก

² บรรเจิด สิงคะเนติ, **หลักกฎหมายมหาชน หลักนิติธรรม/นิติรัฐ ในฐานะ “เกณฑ์” จำกัดอำนาจรัฐ**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2560), หน้า 13.

³ เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, **หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน**, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2563), หน้า 119-120.

⁴ บรรเจิด สิงคะเนติ, **หลักพื้นฐานสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์**, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2562), หน้า 23.

⁵ บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, **กฎหมายมหาชนเบื้องต้น**, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2562), หน้า 116.

ความมั่นคงของกฎหมาย (6) หลักการให้การชดเชยแก่ผู้เสียหายจากการกระทำอันมิชอบของรัฐ

ดังนั้น หลักนิติรัฐจึงหมายถึง หลักที่มุ่งจำกัดอำนาจของผู้ปกครองในการใช้อำนาจนั้นให้อยู่ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด เพื่อรับรองและให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของปัจเจกชน โดยที่รัฐจะต้องเคารพขอบเขตสิทธิส่วนบุคคลของปัจเจกชน กรณีกฎหมายของรัฐที่ตราขึ้นไปกระทบสิทธิของประชาชน จะต้องมีการบัญญัติกฎหมายที่ชัดเจนในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้เท่าที่จำเป็นและไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพ

2.1.2 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ

การจำกัดสิทธิเสรีภาพแบ่งตามความหมายได้สองประการ ได้แก่ การกระทำที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ คือ การใช้อำนาจของรัฐในการออกคำสั่งให้ปัจเจกชนกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นข้อห้าม ทำให้ปัจเจกชนไม่สามารถดำรงการใช้สิทธิและเสรีภาพที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองเท่าที่ควรจะเป็น และการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ คือ กรณีที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดบรรทัดฐานเอาไว้เป็นการเฉพาะเพื่อการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ โดยหลักรัฐธรรมนูญที่เป็นข้อจำกัดอำนาจกระทำการของฝ่ายปกครองมีหลักสำคัญคือ หลักพอสมควรแก่เหตุ หรือหลักแห่งความได้สัดส่วน ประกอบด้วยสามหลักย่อย ได้แก่ (1) หลักความสมเหตุสมผล (2) หลักความจำเป็น (3) หลักความพอสมควรแก่เหตุตามความหมายอย่างแคบหรือหลักความได้สัดส่วนในความหมายแบบแคบ⁶

ดังนั้น แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในการมีอาวุธปืนอย่างเหมาะสมเพื่อใช้ในการป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน โดยได้ให้สิทธิแก่พลเมืองแห่งรัฐมีและใช้อาวุธปืนจึง “เป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง” โดยที่รัฐมีหน้าที่ในการออกกฎหมายเพื่อจำกัดสิทธินั้นเท่าที่จำเป็นถึงแม้ว่าอาวุธปืนจะเป็นสิ่งอันตราย หากรัฐยอมรับรองสิทธิให้ประชาชนมีและถืออาวุธปืนได้ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐต้องคุ้มครองสาธารณชน ในการจำกัดสิทธิบางประการเท่าที่จำเป็น และจำกัดเพียงชั่วระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น โดยใน

⁶ ชาญชัย แสงศักดิ์, คำอธิบายกฎหมายปกครอง, พิมพ์ครั้งที่ 26 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2560), หน้า 125-126.

ปัจจุบันพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล โดยกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการมีอาวุธปืนได้โดยชอบด้วยกฎหมายด้วย “หลักนิติรัฐ” และได้จำกัดสิทธิในการครอบครองอาวุธปืนของประชาชนบางประการเพียงเท่าที่จำเป็นแก่การธำรงรักษาหรือส่งเสริมให้เกิดประโยชน์สาธารณะและเพื่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงแห่งรัฐ แต่เนื่องจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ดังกล่าวเป็นระยะเวลานาน และมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาแล้วหลายครั้ง รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคมและการเมืองอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ยังคงมีปัญหาในการบังคับใช้ ที่สมควรได้รับการแก้ไขโดยเร็วต่อไป

2.2 ความเป็นมาและแนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธปืนของประเทศไทย

เรื่องนี้ เกิดจากแนวคิดที่ว่า รัฐยอมรับรองสิทธิให้ประชาชนมีอาวุธปืนได้ด้วยเหตุผลแห่งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยปรากฏการครอบครองอาวุธปืนโดยพลเรือนในสมัยกรุงศรีอยุธยาในปี พ.ศ. 2295 ที่ได้มีการออก “กฎให้แก่ผู้รักษาเมือง ผู้รั้งกรมการเมือง จ.ศ. 114” กำหนดให้มีการทำตำหนิรูปพรรณปืน ไว้ว่า

“...ถ้าลูกบ้านนั้นมีปืนไว้สำหรับตัวใช้ ก็ให้เอาปืนนั้นมาช่วยบอกแก่ผู้ใหญ่ นายบ้าน และให้ผู้ใหญ่บ้านนั้นวัดชันยาว และกฎหมายเอารูปพรรณปืนนั้นไว้ ถ้าเลหาจากฤกมิได้ก็ให้เอาไปให้ผู้รักษาเมือง ผู้รั้งกรมการเมืองจากปืนนั้นลงในลากล้องปืนนั้นให้สำคัญตามกฎหมาย แล้วให้มอบปืนนั้นไว้ให้แก่เจ้าของให้เอาไว้สำหรับตัว...”⁷ จากความดังกล่าว ทำให้ย้อนมองถึงบริบทของสังคมไทยในอดีตว่า เป็นสังคมที่เต็มไปด้วยโจรผู้ร้าย ประชาชนต้องมีอาวุธปืนไว้สำหรับตัวเพื่อป้องกันอันตรายจากโจรผู้ร้าย เพราะยังไม่มีมาตรการด้านสาธารณสุขโรคหลายประการ อาทิ แสงสว่างจากไฟฟ้า ถนนหนทางที่ไม่สะดวกสบายเหมือนเช่นในปัจจุบัน ประกอบกับพวกโจรผู้ร้ายมีอยู่อย่างชุกชุม และเกิดอาชญากรรมอยู่เนือง ๆ ประชาชนจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีอาวุธปืนไว้เพื่อป้องกันตนเอง และทรัพย์สินจากโจรผู้ร้าย ฝ่ายบ้านเมืองจึงยอมรับรองสิทธิดังกล่าวให้แก่ประชาชน ในการมีอาวุธปืนได้ด้วยเหตุผลแห่งความปลอดภัย ภายใต้กฎหมายที่ฝ่ายบ้านเมืองกำหนด

⁷ กรมการปกครอง, คู่มือปฏิบัติงานอาวุธปืน พ.ศ. 2548 เล่มที่ 1 ฉบับรวมหนังสือสั่งการ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสาารักชาติดินแดน, 2549), หน้า 161-162.

อีกประการหนึ่ง เป็นผลมาจากนโยบายทางการเมืองในประเทศ กล่าวคือ ภายหลังจากที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่ พ.ศ. 2490 จนถึงปัจจุบัน และแก้ไขเพิ่มเติมแล้วถึง 10 ครั้ง มีข้อสังเกตว่า ภายหลังจากการยึดอำนาจทางปกครองในแต่ละครั้ง เป็นผลมาจากความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายในการควบคุมอาวุธปืนไว้ โดยเฉพาะการควบคุมอาวุธปืนเถื่อนที่มีจำนวนการครอบครองเพิ่มมากขึ้น เช่น การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2518 โดยกำหนดให้บุคคลที่มีอาวุธปืนเถื่อนหรืออาวุธปืนที่มีข้อขัดแย้งกฎหมาย มาขอรับใบอนุญาตเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมาย ภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือในกรณีภายหลังจากการยึดอำนาจการปกครองและปฏิรูปประเทศ เมื่อปี พ.ศ. 2519-2520 ในสมัยรัฐบาลของพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ดำเนินนโยบายต่อกลุ่มนักศึกษาและปัญญาชนที่หลบหนีไปเข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์ โดยได้ออกกฎหมายนิรโทษกรรมให้กับกลุ่มนักศึกษาและประชาชนที่หลบหนีเข้าป่าและกลับเข้าเมืองอีกครั้ง โดยได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2522 กำหนดให้หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ตลอดจนพลเรือน สามารถมีและใช้อาวุธปืนได้ เพื่อป้องกันทรัพย์สิน อันเป็นประโยชน์สาธารณะและช่วยราชการให้กับตำรวจหรือทหาร เพื่อแก้ไขปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบของบ้านเมือง เป็นต้น⁸

2.3 ความหมายของ “อาวุธปืนสั้น”

คำว่า “ปืนสั้น” (Handguns) หรือ “ปืนพก” (Pistol) หมายถึง ปืนสั้นที่บรรจุเองสามารถยิงได้ด้วยมือเดียว ปืนสั้นที่อยู่ในกลุ่มประเภทปืนเล็ก (Small arms) หมายถึง อาวุธปืนที่ใช้เป็นอาวุธประจำกายที่พลรบเพียงคนเดียวสามารถนำติดตัวไปในที่ต่าง ๆ และสามารถใช้ได้ด้วยตนเอง และโดยทั่วไปสามารถใช้ในการทหารและพลเรือน⁹ ปืนสั้นพัฒนามาจากปืนแบบชุดชนวน ที่เรียกว่า “Matchlock”¹⁰ เป็นระบบการทำงานของอาวุธปืนโบราณ โดยใช้วิธีจุดไฟไว้

⁸ สุรพัศม์ นาลอง, บทบาทหน่วยรบพิเศษในการรัฐประหารในช่วงปี พ.ศ. 2509-2549, (การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554), หน้า 29-30.

⁹ นิเวศน์ เลาวพงศ์, อาวุธปืน (ประวัติและวิวัฒนาการ), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มัลลย์, 2539), หน้า 89-90.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 95.

จ่อกับจานชนวน ทำให้เกิดการเผาไหม้ของดินปืนขึ้นในลำกล้อง ก๊าซที่เกิดจากการเผาไหม้ของดินปืนจะขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดแรงดันสูง ดันลูกกระสุนออกไปทางลำกล้อง

สำหรับประเทศไทย เรียกปืนประเภทนี้ว่า “ปัสตัน” เป็นคำที่เพี้ยนมาจากภาษาอังกฤษว่า “Pistol” ที่หมายถึงปืนสั้นที่ยิงได้ด้วยมือเดียว แต่คำว่า “ปัสตัน” ตามความหมายแห่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง ลูกปืนที่บรรจุดินและเก็บไว้ในตัว¹¹

วิวัฒนาการของอาวุธปืนสั้นจากอาวุธปืนแบบจุดชนวนได้รับการพัฒนามาเป็น “ปืนคาบศิลา” (Flint arms) และได้รับความนิยมใช้กันมากในประเทศทางยุโรปตอนใต้ เช่น สเปน และอิตาลี เป็นต้น เป็นอาวุธปืนที่มีกลไกง่าย ๆ และมีความแข็งแรงทนทานเป็นเยี่ยม โดยเชื่อกันว่าเป็นปืนที่มีขึ้นมาประมาณกลางศตวรรษที่ 16 ในประเทศสแกนดิเนเวียและในทางยุโรปตอนใต้ ซึ่งกลไกของอาวุธปืนคาบศิลาจะเกิดจากแรงปะทะของเครื่องลั่นไก กล่าวคือ นักคาบศิลา หรือหินเหล็กไฟสับลงไปกระทบกับผงปะทะเพื่อเกิดการจุดระเบิด

ระบบการจุดแบบคาบศิลาก็ยังมีจุดอ่อนคือ ความเฉื่อยช้า (Hang fire) เมื่อเหนียวไกยิง การจุดระเบิดของดินปืนหาได้เกิดขึ้นทันทีไม่ เพราะเวลาส่วนหนึ่งต้องเสียไปในการสับลงไปของนก การลุกไหม้ของดินชนวน รวมทั้งเวลาที่เปลวไฟจากการลุกไหม้นั้นต้องแลบผ่านช่องจุด (Touch hole) จนพัฒนาอาวุธปืนเข้าสู่ระบบการจุดแบบชนวนกระทบแตก (Percussion lock) ระบบการจุดแบบชนวนกระทบแตก (Percussion lock) พัฒนามาเพื่อการจุดระเบิดของดินปืนเร็วขึ้น โดยมีกลไกการยิงโดยอาศัยเชื้อปะทุคือ โพแทสเซียมคลอเรต (Potassium Chlorate - KClO₃) ที่ใช้ทำประทัดและหัวไม้ขีด ที่เรียกว่า “แก๊ป” (Cap) โดยแบ่งประเภทของอาวุธปืนสั้น (Handguns) ได้ 2 ประเภท ได้แก่ ปืนสั้นแบบบรรจุเอง หรือปืนสั้นแบบกึ่งอัตโนมัติ หรือที่เรียกว่า “ปืนออโต” กับ ปืนลูกโม่ (Revolver)

สำหรับขนาดของอาวุธปืนสั้นมีอยู่หลากหลายขนาด โดยการพิจารณาว่าอาวุธปืนสั้นมีขนาดเท่าใดนั้น จะพิจารณาจากความกว้างของปากลำกล้องปืน ดังนี้ (1) อาวุธปืนลูกโม่ (Revolver)¹² มีขนาดเริ่มตั้งแต่ 5 มม. ขึ้นไปถึง 15 มม. หรือประมาณ .20 ถึง .60 คาลิเบอร์¹³

¹¹ นิเวศน์ เลาวพงศ์, *อาวุธปืน (ประวัติและวิวัฒนาการ)*, หน้า 96.

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 140.

¹³ “คาลิเบอร์” หมายถึง ขนาดโตะใน หรือ inside diameter ของลำกล้องซึ่งเป็นระยะระหว่างสันเกลียวในลำกล้อง โดยประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาบัญญัติขนาดลำกล้องเป็นพิเศษในพันของนิ้ว เช่น .303 (303/1000 นิ้ว) .357 (357/1000 นิ้ว) และ .45 (450/1000 นิ้ว) เป็นต้น

ที่ใช้กระสุนแบบเข็มแทงชนวน เช่น ขนาดปืนลูกโม้ .38 นิ้ว หรือ .45 นิ้ว ซึ่งเป็นขนาดที่มีความเร็วปานกลาง หรือขนาด .357 แม็กนัม ที่มีความเร็วต้นถึง 1,500 ฟุตต่อวินาที สูงกว่าแรงปะทะของกระสุนขนาด .44 นิ้ว และ (2) ปืนสั้นแบบกึ่งอัตโนมัติ (Semi - automatic) ขนาดที่เป็นที่นิยมกัน ได้แก่ .22 นิ้ว .45 นิ้ว หรือขนาด 9 มม. และ 11 มม. เป็นต้น¹⁴

2.4 การควบคุมการออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนในประเทศไทย

2.4.1 หลักเกณฑ์การพิจารณาออกใบอนุญาตมีและใช้อาวุธปืน

พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ให้นายทะเบียนพิจารณาถึงเหตุผลความจำเป็นของผู้ขออนุญาตเป็นราย ๆ ไปและให้พิจารณาถึงเหตุผลและความจำเป็นสำหรับการขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน ไว้เพื่อสำหรับการป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน หรือในการกีฬา หรือยิงสัตว์ โดยใบอนุญาตนั้นให้ออกสำหรับอาวุธปืนแต่ละกระบอก โดยคำนึงถึงหลักสำคัญดังต่อไปนี้ (1) การขออนุญาตไว้เพื่อป้องกันตัวและทรัพย์สิน (2) การขออนุญาตมีอาวุธปืนไว้เพื่อการกีฬา (3) การขออนุญาตมีไว้เพื่อยิงสัตว์ (4) การขออนุญาตมีอาวุธปืนไว้เพื่อเก็บ

2.4.2 คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต

นายทะเบียนท้องที่ที่ต้องพิจารณาในคุณสมบัติเฉพาะบุคคลของผู้ขอใบอนุญาตว่าเป็นผู้ต้องห้ามออกใบอนุญาตตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 หรือไม่ และต้องสอบสวนถึงสภาพความเป็นอยู่หรือสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 674/2490 ประกอบการพิจารณาก่อนออกใบอนุญาต

2.4.3 ชนิดและขนาดของอาวุธปืนที่ขอรับใบอนุญาต

ให้นายทะเบียนท้องที่พิจารณาถึงฐานะและความจำเป็นของผู้ขออนุญาตเป็นราย ๆ ไป โดยระลึกว่าการอนุญาตให้เอกชนมีอาวุธปืนนั้นเป็นการอนุญาตตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มาตรา 9 โดยมีวัตถุประสงค์ให้มีไว้เพื่อป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน หรือในการกีฬา หรือในการยิงสัตว์เท่านั้น

2.4.4 การเก็บรักษาอาวุธปืน

พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ไม่ได้กำหนดเรื่องการเก็บรักษาอาวุธปืนไว้ชัดเจน โดยมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้นายทะเบียนท้องที่อาจจะ

¹⁴ นิเวศน์ เลาวพงศ์, อาวุธปืน (ประวัติและวิวัฒนาการ), หน้า 151-152.

กำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาตว่าด้วยกำหนดเวลาการจำหน่าย การเก็บรักษาอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนก็ได้ตามสมควร โดยได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี จึงทำให้ในปัจจุบันการขอรับใบอนุญาตมีและใช้อาวุธปืน จึงไม่ได้มีการกำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องมีสถานที่เก็บรักษาอาวุธปืนก่อนขอรับใบอนุญาตมีและใช้อาวุธปืน แต่ในพระราชบัญญัติดังกล่าวปรากฏกรณีการขอใบอนุญาตทำ ซ้อม มี ใช้อาวุธปืน นำเข้า ค้า หรือจำหน่ายซึ่งวัตถุระเบิด ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 โดยให้นายทะเบียนท้องที่อาจกำหนดเงื่อนไขลงในใบอนุญาตว่าด้วยการเก็บรักษาวัตถุระเบิดได้ตามที่เห็นสมควร

2.4.5 อาวุธปืนสูญหายหรือถูกทำลาย

พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มีได้บัญญัติเรื่องการต่ออายุใบอนุญาตประจำปีไว้เป็นการเฉพาะ กล่าวคือ เมื่อได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน (แบบ ป.4) ใบอนุญาตประจำปีก็จะอยู่ประจำอาวุธปืนกระบอกนั้นตลอดไป ยกเว้นในกรณีดังต่อไปนี้ (1) กรณีอาวุธปืนที่ได้รับอนุญาตแล้วถูกทำลายหรือสูญหายโดยเหตุใด ๆ (2) เมื่อใบอนุญาตสูญหายเป็นอันตราย หรือลบลื่อนอ่านไม่ออก

2.4.6 อายุใบอนุญาต

หมายความเฉพาะใบอนุญาตเกี่ยวกับอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนเท่านั้น โดยใบอนุญาตตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ได้แก่ ใบอนุญาตให้ทำ ซ้อม มี ใช้อาวุธปืน หรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ได้กำหนดใบอนุญาตเหล่านี้ไว้ดังนี้ (1) ใบอนุญาตให้ทำ มีอายุตลอดเวลาที่ผู้ได้รับใบอนุญาต (2) ใบอนุญาตให้ซื้ออาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนมีอายุ 6 เดือนนับแต่วันออก (3) ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนมีอายุตลอดเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นเจ้าของอาวุธปืน (4) ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนชั่วคราวมีอายุ 6 เดือนนับแต่วันออก (5) ใบอนุญาตให้ส่งหรือนำเข้า มีอายุ 1 ปีนับแต่วันออก (6) ใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนไว้เพื่อเก็บ มีอายุตลอดเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตมีอาวุธปืนนั้นไว้เพื่อเก็บ (7) ใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว มีอายุ 1 ปีนับแต่วันออก¹⁵

¹⁵ สมพร พรหมพิตร, ย่อหลักกฎหมายปืน, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2555), หน้า 28.

2.4.7 มาตรการลงโทษ

ความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ที่เกี่ยวกับใบอนุญาตมีและใช้อาวุธปืน ปรากฏในมาตรา 72 และมาตรา 72 ทวิ โดยแยกพิจารณาฐานความผิดตามมาตรา 72 ได้ดังนี้ (1) ฝ่าฝืนโดยการทำ ซ้อม มี ใช้ สั่ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ (2) ฝ่าฝืนโดยการทำ ซ้อม มี ใช้ สั่ง หรือนำเข้า ซึ่งส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธปืนตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง (3) ฝ่าฝืนโดยการทำ ซ้อม มี ใช้ สั่ง หรือนำเข้า ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการมีเครื่องกระสุนปืน (4) ฝ่าฝืนโดยการทำ ซ้อม มี ใช้ สั่ง หรือนำเข้า เกี่ยวกับอาวุธปืนที่เป็นของผู้อื่นที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนตามกฎหมายแล้ว ผู้ฝ่าฝืนนำอาวุธปืนนั้นไปมีและใช้โดยตนเองไม่ได้รับใบอนุญาต (5) ฝ่าฝืนโดยการทำ ซ้อม มี ใช้ สั่ง หรือนำเข้าเกี่ยวกับการทำเครื่องกระสุนปืนที่ทำด้วยดินปืนมีควันสำหรับใช้เอง โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ ตามมาตรา 23 (1) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490

สำหรับมาตรา 72 ทวิ ได้กำหนดฐานความผิดและโทษแก่ผู้ฝ่าฝืน ดังนี้ (1) ฝ่าฝืนมาตรา 58 ที่กำหนดให้ใบอนุญาตใช้ได้เฉพาะตัวผู้รับใบอนุญาต (2) ฝ่าฝืนมาตรา 58 โดยการโอนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ให้แก่ผู้ที่ไม่ได้รับใบอนุญาต (3) ฝ่าฝืนมาตรา 65 กรณีผู้รับใบอนุญาตคนใดตกเป็นผู้ซึ่งจะออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ และไม่แจ้งพฤติการณ์ที่ตนเองตกเป็นผู้ซึ่งออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ และไม่ส่งมอบอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด และใบอนุญาตให้แก่นายทะเบียนท้องที่โดยไม่ชักช้า (4) ฝ่าฝืนมาตรา 65 วรรคสอง กรณีผู้รับใบอนุญาตเป็นคนไร้ความสามารถ หรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ และผู้อนุบาล ผู้พิทักษ์ หรือผู้ควบคุมดูแลผู้รับใบอนุญาต ไม่แจ้งพฤติการณ์ที่ผู้รับใบอนุญาตตกเป็นคนไร้ความสามารถ หรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบและไม่ส่งมอบอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด และใบอนุญาตให้แก่นายทะเบียนท้องที่โดยไม่ชักช้า

3. มาตรการควบคุมการออกใบอนุญาตอาวุธปืนสั้นในต่างประเทศ

3.1 วัตถุประสงค์ในการออกใบอนุญาต

กฎหมายควบคุมอาวุธปืนของประเทศไทยคือ พระราชบัญญัติอาวุธปืน ค.ศ. 1968 (The Firearms Act 1968) โดยหลักการแล้วกฎหมายควบคุมอาวุธปืนของประเทศไทย

จะกำหนดห้ามมิให้ประชาชนครอบครองอาวุธปืน แต่เนื่องจากประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีของประเทศอังกฤษที่ดำรงการล่าสัตว์เพื่อเป็นอาหารและการล่าสัตว์เพื่อการกีฬารวมทั้งเพื่อใช้ในระบบปศุสัตว์ขนาดใหญ่ จึงจำเป็นต้องมีการใช้อาวุธปืนเพื่อการดังกล่าว ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการมีและการใช้อาวุธปืนของประเทศอังกฤษจึงสอดคล้องกับธรรมชาติและจารีตประเพณีของประเทศ โดยรัฐอนุญาตให้ประชาชนมีอาวุธปืนสำหรับวัตถุประสงค์เพื่อการล่าสัตว์หรือฆ่าสัตว์ หรือใช้ในการยิงสัตว์ที่รบกวน เพื่อใช้ในการแข่งขันกีฬา หรือเพื่อใช้ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องด้วยการให้สัญญาเริ่มการแข่งขันทางการกีฬา และเพื่อเก็บเป็นที่ระลึกจากสงคราม สำหรับอาวุธปืนสั้นที่มีลำกล้องขนาดเล็ก จะออกใบอนุญาตให้เพื่อการช้อมยิงเป่าในสโมสรเท่านั้น¹⁶

ในขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายควบคุมอาวุธปืนที่ยังคงใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันคือ พระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืน ค.ศ. 1968 (The Gun Control Act 1968) เป็นกฎหมายควบคุมอาวุธปืนของรัฐบาลกลาง โดยในการควบคุมอาวุธปืนของประเทศสหรัฐอเมริกาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่สอง (The Second Amendment; Amendment II) เพื่อสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายกลาง กฎหมายมลรัฐ และกฎหมายท้องถิ่น โดยกฎหมายของแต่ละมลรัฐจะใช้บังคับเฉพาะมลรัฐเท่านั้น ซึ่งไม่ครอบคลุมในมลรัฐอื่น โดยกฎหมายแห่งมลรัฐจะต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระที่ไม่จำเป็นหรือเพิ่มข้อจำกัด กีดกันหรือจัดเก็บภาษีแก่ประชาชนในการมีและใช้อาวุธปืนเพื่อวัตถุประสงค์ในการล่าสัตว์ การกีฬา การป้องกันตัว หรือกิจกรรมอื่นที่ชอบด้วยกฎหมาย¹⁷

สำหรับกฎหมายควบคุมอาวุธปืนและดาบ ค.ศ. 1958 (Firearm and Sword Possession Control Law 1958) ของประเทศญี่ปุ่น ภายหลังสงครามโลกในปี ค.ศ. 1945 ฝ่ายสัมพันธมิตรได้รับชัยชนะเหนือประเทศญี่ปุ่น และได้ปลดอาวุธทหารญี่ปุ่นและห้ามมิให้ประชาชนญี่ปุ่นครอบครองอาวุธปืนและดาบทุกประเภท จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1950 รัฐบาลได้ออกกฎหมายควบคุมอาวุธปืนและดาบ เพื่อควบคุมการครอบครองอาวุธปืนของพลเรือน เว้นแต่การครอบครอง

¹⁶ สวนิต สตงคุณห์, ปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน: ศึกษาในเชิงกฎหมายเปรียบเทียบ, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 129-130.

¹⁷ The Gun Control Act 1968, Section 101 Purpose

เพื่อการล่าสัตว์โดยได้มีการออกกฎหมายควบคุมอาวุธปืนและดาบ และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1958 ได้มีการประกาศ Firearm and Sword Possession Control Law 1958 ขึ้น โดยมุ่งหมายเพื่อป้องกันอันตรายต่อชีวิตและร่างกายจากอาวุธปืนและดาบ โดยครอบคลุมอาวุธปืนของเจ้าหน้าที่รัฐ ตลอดจนพลเรือน ที่จะอนุญาตให้ครอบครองเพื่อวัตถุประสงค์ในการล่าสัตว์ และเพื่อการกีฬาเท่านั้น การอนุญาตให้พลเรือนมีอาวุธปืนสั้นหรือปืนพก ในประเทศญี่ปุ่นจะพิจารณาอนุญาตให้เฉพาะเพื่อใช้ในการแข่งขันยิงปืนพกสำหรับนักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันยิงปืนพกในการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ หรือใช้เป็นสัญญาณเริ่มต้นในการแข่งขันกีฬา หรือใช้ในการแสดงละคร หรือการจัดแสดงเท่านั้น¹⁸

3.2 ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาต

ในประเทศอังกฤษ การพิจารณาออกใบอนุญาตมีอาวุธปืนจะกำหนดด้วยชนิดและขนาดของอาวุธปืน โดยผู้มีอำนาจพิจารณาออกใบอนุญาตอาวุธปืนทั่วไปคือ หัวหน้าเจ้าพนักงานตำรวจ หากเป็นอาวุธปืนที่มีความร้ายแรงและมีลักษณะเป็นอาวุธต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด นอกเหนือจากอาวุธเพื่อการกีฬา ผู้มีอำนาจพิจารณาคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย¹⁹ โดยในประเทศอังกฤษไม่อนุญาตให้ประชาชนมีอาวุธปืนสั้นหรือปืนพกอย่างเด็ดขาด เว้นแต่สำหรับเพื่อการช้อมยิงเป้าในสโมสรเท่านั้น หากพบว่ามี การดัดแปลงอาวุธปืน โดยการลดขนาดลำกล้องของอาวุธปืนประเภท Smooth - bore ให้มีขนาดสั้นกว่า 24 นิ้ว ถือเป็นความผิดตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ²⁰

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา การพิจารณาออกใบอนุญาตให้ประชาชนครอบครองอาวุธปืนนั้น ต้องพิจารณาตามบทบัญญัติมาตรา 923 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืน ค.ศ. 1968 ที่ได้กำหนดอำนาจในการพิจารณาอนุญาตคือ อัยการสูงสุด โดยอัยการสูงสุด

¹⁸ Library of Congress, **Firearms-Control Legislation & Policy** [Online], 23 August 2022. Source: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/llglrd/2013417226/2013417226.pdf>

¹⁹ สวนิต สดงคุณท์, ปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน: ศึกษาในเชิงกฎหมายเปรียบเทียบ, หน้า 132.

²⁰ Firearm (Amendment) Act 1988, Section 6 (1)

มีอำนาจการพิจารณาใบอนุญาต รวมถึงการพิจารณาอนุญาตให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้แทนจำหน่ายและเป็นผู้นำเข้าอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนระหว่างรัฐหรือระหว่างประเทศด้วย²¹

ในบางมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น มลรัฐแคลิฟอร์เนีย การพิจารณาออกใบอนุญาตให้ประชาชนมีอาวุธปืน เป็นอำนาจของกระทรวงยุติธรรมแห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย (The California Department of Justice; DOJ)²² ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่น ผู้มีอำนาจพิจารณาออกใบอนุญาตคือ คณะกรรมการความปลอดภัยสาธารณะประจำจังหวัด²³

3.3 คุณสมบัติของผู้ขอใบอนุญาต

ประเทศอังกฤษได้กำหนดคุณสมบัติให้ผู้ขอใบอนุญาตอาวุธปืนจะต้องเป็นผู้มีเหตุผลที่ดีและมีเหตุผลอันสมควรเชื่อ โดยต้องแสดงเหตุผลว่า ผู้ขออนุญาตเป็นผู้มีความจำเป็นในการนำอาวุธปืนไปใช้ในการกีฬาหรือแข่งขัน หรือยิงสัตว์ และจะต้องไม่เป็นผู้เคยถูกปฏิเสธคำขอใบอนุญาตเนื่องจากผู้ขออนุญาตจงใจที่ไม่ใช้ปืนด้วยตนเองหรือให้ผู้อื่นยืม²⁴ เช่นเดียวกับกฎหมายควบคุมอาวุธปืนของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย (Penal Code of California) ที่กำหนดให้ผู้ขอใบอนุญาตต้องเป็นผู้มีเหตุผลที่ดีในการขอซื้ออาวุธปืนเช่นเดียวกัน²⁵

จะเห็นได้ว่ากฎหมายควบคุมอาวุธปืนในประเทศอังกฤษและมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องแสดงเหตุผลความจำเป็นอันควรเชื่อได้ว่า ผู้ขออนุญาตประสงค์มีอาวุธปืนเพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ที่กฎหมายกำหนด และกฎหมายได้ให้ผู้ขอใบอนุญาตให้มีอำนาจสอบสวนและแสวงหาข้อเท็จจริง เพื่อประกอบการพิจารณาว่า บุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีความเหมาะสมหรือมีเหตุผลเพียงพอหรือไม่ ก่อนพิจารณาออกใบอนุญาต

ข้อแตกต่างอีกประการคือ ด้วยมลรัฐแคลิฟอร์เนียเป็นรัฐที่มีความเข้มงวดเรื่องการครอบครองอาวุธปืนแห่งหนึ่งของประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายควบคุมอาวุธปืนกำหนดให้ผู้ขอใบอนุญาตต้องได้รับใบรับรองความปลอดภัยของอาวุธปืนก่อน กล่าวคือ ผู้ขออนุญาตที่ซื้อ

²¹ The Gun Control Act 1968, Section 923 Licensing

²² The Penal code of California, Section 30105

²³ Firearm and Sword Possession Control Law 1958, Article 5

²⁴ สวนิต สดงคุณห์, ปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน: ศึกษาในเชิงกฎหมายเปรียบเทียบ, หน้า 131.

²⁵ The Penal code of California, Section 26155

อาวุธปืนในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย จะต้องผ่านการทดสอบข้อเขียนอย่างน้อยร้อยละ 75 ตามวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอาวุธปืนและข้อกำหนดด้านความปลอดภัย โดยอาจารย์ผู้สอนที่ผ่านการรับรองจากกระทรวงยุติธรรมแห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย (The California Department of Justice; DOJ) ก่อนที่จะขออนุญาตซื้ออาวุธปืนจากตัวแทนจำหน่าย (Dealer)²⁶

สำหรับกฎหมายควบคุมอาวุธปืนและดาบ ค.ศ. 1958 (Firearm and Sword Possession Control Law 1958) ของประเทศญี่ปุ่น ได้กำหนดไว้ในมาตรา 5 โดยกำหนดว่าต้องไม่เป็นผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมอาวุธปืนและดาบ ค.ศ. 1958 และยังไม่พ้นกำหนดเวลาห้าปีนับจากวันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด ซึ่งปรากฏการจำกัดสิทธิการมีอาวุธปืนบางประการของผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมอาวุธปืน โดยมองว่ามาตรการควบคุมอาวุธปืน แม้จะกระทบสิทธิผู้ที่จะมีอาวุธปืน แต่เป็นอาวุธที่มีความอันตราย และอาจสร้างความไม่ปลอดภัยให้แก่สาธารณชน

3.4 กำหนดอายุใบอนุญาต

ประเทศอังกฤษได้กำหนดให้อายุใบอนุญาตแต่ละประเภทเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต โดยที่หัวหน้าเจ้าพนักงานตำรวจจะเป็นผู้กำหนด²⁷ ส่วนในประเทศญี่ปุ่น กฎหมายกำหนดอายุในใบอนุญาตเป็นเวลา 3 ปี นับจากวันที่ได้รับอนุญาต²⁸ ซึ่งประเทศอังกฤษและประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศที่มีการควบคุมอาวุธปืนอย่างเข้มงวด เจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองประชาชนให้พ้นอันตรายจากอาวุธปืน จึงไม่อนุญาตให้ประชาชนมีอาวุธปืน เพราะเกรงว่าจะนำอาวุธปืนไปก่ออาชญากรรม ดังนั้น การกำหนดอายุใบอนุญาตอาวุธปืน จึงเป็นมาตรการควบคุมเพื่อการตรวจสอบอาวุธปืนภายหลังที่ผู้ขอได้รับใบอนุญาตแล้ว และอาจส่งผลดีต่อการควบคุมอาวุธปืนได้

3.5 การเก็บรักษาอาวุธปืน

ประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่มีกฎหมายควบคุมอาวุธปืนที่เข้มงวด การขอใบอนุญาตอาวุธปืนเป็นเรื่องที่ยากมาก รัฐไม่อนุญาตให้ประชาชนมีอาวุธปืนแบบเสรีเหมือนกับประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากรัฐให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในประเทศ ฉะนั้น ผู้ขออนุญาตจะต้องรับผิดชอบอาวุธปืนของตนเอง โดยใช้ความระมัดระวัง

²⁶ The Penal code of California, Section 31645

²⁷ Firearm (Amendment) Act 1988, Section 3

²⁸ Firearm and Sword Possession Control Law 1958, Article 7-2

อย่างมากในการรักษาอาวุธปืน เพราะหากทำให้อาวุธปืนสูญหายหรือถูกลักขโมย กฎหมายของ ประเทศอังกฤษถือว่าเป็นความผิด เจ้าของอาวุธปืนต้องรับโทษตามกฎหมาย ตลอดจนกำหนด บทลงโทษสำหรับผู้ที่จะละเลยไม่ดูแลเก็บรักษาอาวุธปืนให้ดี หรือไม่ระมัดระวังในการเก็บรักษา อาวุธปืนโดยบัญญัติไว้ในมาตรา 9 (1) แห่งพระราชบัญญัติแม่บท (The Firearms Act 1968)²⁹

จากการศึกษากฎหมายควบคุมอาวุธปืนของประเทศอังกฤษพบว่า กฎหมายกำหนด ให้หัวหน้าเจ้าพนักงานตำรวจเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาออกใบอนุญาต และมีอำนาจใช้ดุลพินิจอย่างอิสระในการตรวจสอบความเหมาะสมและความจำเป็นของผู้ขอใบอนุญาตอาวุธปืน โดยพิจารณาถึงความจำเป็นในการมีและใช้อาวุธปืนเป็นสำคัญ การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะซื้อ อาวุธปืน ย่อมทราบดีว่าอาวุธปืนนั้นเป็นสิ่งอันตราย การจะมีไว้ครอบครองย่อมต้องมีสถานที่ เก็บรักษาหรือต้องเก็บรักษาให้เกิดความปลอดภัยมากที่สุด ประกอบกับกฎหมายควบคุมอาวุธปืน ของประเทศอังกฤษได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ใช้ความระมัดระวังในการเก็บรักษา อาวุธปืนไว้ ผู้ซื้ออาวุธปืนย่อมตระหนักดีว่าจะต้องมีความรับผิดชอบอย่างสูงสุดในการรักษา อาวุธปืน ก่อนที่จะตัดสินใจยื่นขอใบอนุญาตมีอาวุธปืนต่อหัวหน้าเจ้าพนักงานตำรวจ ที่ต้อง พิจารณาถึงความสำคัญในการเก็บรักษาอาวุธปืน เพื่อป้องกันอันตรายแก่ประชาชนส่วนใหญ่ ของประเทศ มาตรการก่อนออกใบอนุญาตดังกล่าวจึงมีความน่าสนใจว่า หากนำมาปรับใช้กับ มาตรการในการออกใบอนุญาตอาวุธปืนของประเทศไทย อาจทำให้ระบบการพิจารณาออก ใบอนุญาตอาวุธปืนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้กำหนดมาตรการความ ปลอดภัยของอาวุธปืนซึ่งมีส่วนความสำคัญต่อความปลอดภัยประชาชนในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย เพื่อไม่ให้มีอุบัติเหตุจากอาวุธปืนเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุบัติเหตุจากอาวุธปืนที่เกี่ยวข้อง กับเด็ก เช่น มีการเข้าถึงอาวุธปืนที่เก็บไว้ในบ้าน ทำให้เกิดการบาดเจ็บและเสียชีวิตของเด็ก โดยไม่ตั้งใจ โดยที่เจ้าของอาวุธปืนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยในอาวุธปืน ของตน มาตรการจัดเก็บอาวุธปืนของมลรัฐแคลิฟอร์เนียจึงได้กำหนดการจัดเก็บอาวุธปืน เพื่อป้องกันการเข้าถึงอาวุธปืนไว้ โดยกำหนดให้เก็บรักษาไว้ในภาชนะปิดล็อกหรือในสถานที่

²⁹ วิชาญ น้อยโต, มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการมีและใช้อาวุธปืนตามกฎหมาย อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2557), หน้า 60.

ของบุคคลที่มีความเหมาะสมและเชื่อว่าปลอดภัย หรือเก็บไว้กับตัวเจ้าของหรืออยู่ในที่ใกล้กับเจ้าของ โดยให้ถือว่าเป็นการเก็บไว้กับตัว³⁰ หรือถูกล็อคด้วยอุปกรณ์ล็อคตามที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา 16860 ของประมวลกฎหมายอาญาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้ให้คำนิยาม “อุปกรณ์ล็อค” หมายถึง อุปกรณ์ที่ออกแบบมาเพื่อป้องกันไม่ให้อาวุธปืนทำงาน และเมื่อนำไปใช้กับอาวุธปืน ทำให้อาวุธปืนนั้นไม่สามารถใช้งานได้ เช่น ทริกเกอร์ล็อคอาวุธปืน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม กฎหมายได้กำหนดโทษสำหรับเจ้าของอาวุธปืน หากปล่อยปละละเลยเก็บอาวุธปืนไว้ในที่อยู่อาศัย อาคาร ยานพาหนะ หรือเครื่องบินอย่างไม่ปลอดภัย ไม่ว่าจะมีคนหรือไม่มีคนอยู่ในที่อยู่อาศัย ในอาคาร หรือในยานพาหนะ ก็ต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสามปี³¹

สำหรับมาตรการเก็บรักษาอาวุธปืนของประเทศญี่ปุ่น กฎหมายกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตมีอาวุธปืน จะต้องจัดเก็บรักษาอาวุธปืน อุปกรณ์ชิ้นส่วนของอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนในสถานที่ที่รัฐบาลกำหนด โดยอาวุธปืนต้องเก็บไว้ในตู้เก็บปืนที่ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการความปลอดภัยสาธารณะประจำจังหวัด และจะต้องแยกเก็บเครื่องกระสุนปืนออกจากอาวุธปืน โดยจะต้องแจ้งสถานที่เก็บรักษาอาวุธปืนและเครื่องกระสุนให้คณะกรรมการความปลอดภัยสาธารณะประจำจังหวัดทราบ หากผู้ได้รับใบอนุญาตเห็นว่าเพื่อความจำเป็นในการป้องกันการโจรกรรมหรืออันตรายอื่น ๆ เช่น การเข้าถึงอาวุธปืนของบุคคลที่ไม่ใช่เจ้าของอาวุธปืน อาจมอบให้ผู้จำหน่ายอาวุธปืน หรือบริษัทจัดเก็บอาวุธปืนล่าสัตว์ เก็บรักษาอาวุธปืนที่ใช้สำหรับล่าสัตว์หรือปืนลมได้ โดยให้แจ้งที่คณะกรรมการความปลอดภัยสาธารณะประจำจังหวัดที่บริษัทผู้จำหน่ายอาวุธปืนตั้งอยู่ทราบ หากคณะกรรมการความปลอดภัยสาธารณะประจำจังหวัดพิจารณาแล้วเห็นว่า การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและวิธีการจัดเก็บอาวุธปืนไม่เป็นไปตามมาตรฐาน หรือเห็นว่ายังไม่มีความปลอดภัยต่อสาธารณะ อาจสั่งบริษัทฯ ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกหรือวิธีการจัดเก็บภายในระยะเวลาที่กำหนดและอาจสั่งให้ดำเนินมาตรการใด ๆ ที่จำเป็นสำหรับการป้องกันอันตรายได้³²

การพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรักษาอาวุธปืน หลายประเทศได้กำหนดให้ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตได้พิจารณาถึงความเหมาะสมของการเก็บรักษาอาวุธปืน เช่น การ

³⁰ The Penal code of California, Section 25100

³¹ The Penal code of California, Section 26100

³² Firearm and Sword Possession Control Law 1958, Article 10-8

เก็บรักษาอาวุธปืนไว้ในบ้าน หากเป็นอาวุธปืนสั้นหรือปืนพก ในการเก็บรักษาจะต้องพิจารณาถึงความปลอดภัยและความเหมาะสมอย่างมาก เนื่องจากอาวุธปืนสั้นมีขนาดเล็กและหยาบฉวยได้สะดวก การเก็บไว้ในอุปกรณ์ปิดล็อกที่ป้องกันการเข้าถึงอาวุธปืนได้โดยง่าย เช่น ในตู้เซฟ โดยเก็บให้พ้นมือเด็ก ก็ถือว่าปลอดภัยและมีความเหมาะสม

3.6 อาวุธปืนสูญหายหรือถูกลักขโมย

ประเทศอังกฤษได้กำหนดหน้าที่ให้เจ้าของอาวุธปืนต้องรายงานการสูญหายหรือถูกลักขโมยอาวุธปืนต่อเจ้าพนักงานตำรวจในท้องที่โดยเร็ว หากไม่รายงานดังกล่าว กฎหมายได้กำหนดความรับผิดชอบสำหรับผู้เป็นเจ้าของอาวุธปืน โดยต้องถูกลงโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินระดับห้า หรือทั้งจำทั้งปรับ³³

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดการแจ้งการสูญหายหรือถูกลักขโมยอาวุธปืนให้เป็นไปตามกฎหมายของแต่ละมลรัฐ โดยมลรัฐแคลิฟอร์เนียได้กำหนดให้ผู้เป็นเจ้าของอาวุธปืนแจ้งการสูญหายหรือถูกขโมยต่อหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในท้องที่ที่มีการขโมยหรือสูญหายภายในห้าวันนับแต่ที่รู้หรือควรรู้ หากเจ้าของอาวุธปืนไม่แจ้งการสูญหายหรือถูกลักขโมยดังกล่าว ถือว่าเป็นความผิดทางอาญา³⁴

สำหรับประเทศญี่ปุ่น กฎหมายควบคุมอาวุธปืนและดาบ ค.ศ. 1958 ได้กำหนดแนวทางสำหรับกรณีที่อาวุธปืนสูญหายหรือถูกลักขโมย ซึ่งอาจเป็นเหตุให้บุคคลที่ไม่ใช่เจ้าของอาวุธปืนเข้าครอบครองอาวุธปืนนั้น โดยกำหนดไว้ในมาตรา 23-2 กรณีอาวุธปืนที่ได้รับอนุญาตสูญหายหรือถูกลักขโมยจะต้องรายงานข้อเท็จจริงนั้นต่อสถานีตำรวจที่ใกล้ที่สุดโดยทันที

นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดหน้าที่ของผู้ที่พบหรือครอบครองอาวุธปืนของบุคคลอื่นไว้ในมาตรา 23 โดยกำหนดให้ผู้พบหรือครอบครองอาวุธปืนที่ไม่ใช่ของตน กรณีอาวุธปืนที่ครอบครองสูญหายหรือถูกลักขโมย จะต้องรีบแจ้งเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจที่ใกล้ที่สุดทราบโดยเร็ว

จากความแตกต่างของการกำหนดระยะเวลาในการแจ้งของแต่ละประเทศดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่า อาวุธปืนเป็นสิ่งที่อันตราย หากมีการเข้าถึงอาวุธได้โดยมิชอบแล้ว ย่อมก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อสาธารณชน การที่อาวุธปืนต้องสูญหายหรือถูกลักขโมยไป

³³ Firearm (Amendment) Act 1988, Section 14-1

³⁴ The Penal code of California, Section 25265

ถือเป็นเรื่องที่น่าเศร้าอย่างยิ่ง หากอาวุธปืนตกอยู่ในมือของอาชญากร ย่อมก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยของประชาชน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่การรายงานหรือแจ้งการสูญหายหรือการลักขโมยอาวุธปืนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบโดยทันที การที่กฎหมายได้กำหนดระยะเวลาให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาวุธปืน แจ้งการสูญหายหรือถูกลักขโมยดังกล่าว เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาวุธปืนจะต้องแสดงเหตุผลอย่างเพียงพอและน่าเชื่อถือด้วยว่าเพราะเหตุใดจึงแจ้งการสูญหายหรือถูกลักขโมยอาวุธปืน ดังนั้น การกำหนดหน้าที่ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาวุธปืนแจ้งการสูญหายหรือถูกลักขโมยของประเทศอังกฤษและประเทศญี่ปุ่นจึงเป็นมาตรการที่มีความเหมาะสม

ตาราง

เปรียบเทียบสาระสำคัญของมาตรการควบคุมอาวุธปืนของประเทศไทยและต่างประเทศ

ประเทศ/มรัฐ	ประเทศไทย	ประเทศอังกฤษ	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศญี่ปุ่น	มลรัฐแคลิฟอร์เนีย
สาระสำคัญ					
กฎหมายควบคุมอาวุธปืน	พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490	1. The Firearms Act 1968 2. Firearm (Amendment) Act 1988 3. Firearm (Amendment) Act 1997	The Gun Control Act 1968	Firearm and Sword Possession Control Law 1958	Penal Code of California
วัตถุประสงค์	1. เพื่อการล่าสัตว์ 2. เพื่อการกีฬา 3. เพื่อการป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน 4. เพื่อเก็บสะสม	1. เพื่อการล่าสัตว์ 2. เพื่อการกีฬา 3. เพื่อการป้องกันตัว 4. เพื่อใช้เป็นทรัพย์สิน	1. เพื่อการล่าสัตว์ 2. เพื่อการกีฬา 3. เพื่อการป้องกันตัว 4. เพื่อประกอบกิจกรรมอื่นที่ชอบด้วยกฎหมาย	1. เพื่อการล่าสัตว์ 2. เพื่อการช่วยเหลือชีวิต 3. เพื่อใช้ในการวิจัยหรือการทดสอบ 4. เพื่อการกีฬา 5. เพื่อใช้เป็นสัญญาณเริ่มต้นในการแข่งขันกีฬา 6. เพื่อใช้ในการแสดง 7. เพื่อแสดงในงานนิทรรศการ 8. เพื่อจัดแสดงให้ประชาชนเข้าชมในพิพิธภัณฑ์	1. เพื่อการป้องกันตัว 2. เพื่อการป้องกันทรัพย์สิน

ตาราง (ต่อ)

ประเทศ/มลรัฐ สาระสำคัญ	ประเทศไทย	ประเทศอังกฤษ	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศญี่ปุ่น	มลรัฐแคลิฟอร์เนีย
คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม	- มีอายุไม่น้อยกว่า 20 ปี บริบูรณ์ - บุคคลต้องโทษจำคุกสำหรับความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา - บุคคลต้องโทษจำคุกเพราะฝ่าฝืน พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ - บุคคลต้องโทษจำคุกตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปในระหว่างห้าปีนับย้อนขึ้นไปนับแต่วันขอ - บุคคลไม่สามารถใช้อาวุธปืนได้เพราะกายพิการหรือทุพพลภาพ	- เป็นบุคคลมีอาวุธปืนเป็นเครื่องมือล่าสัตว์ - เป็นบุคคลมีอาวุธปืนที่ใช้สำหรับล่าสัตว์ - เป็นบุคคลมีปืนลูกซอง เพื่อใช้ในการยิงสัตว์ที่รบกวน - เป็นบุคคลมีอาวุธปืนเพื่อใช้ในการแข่งขันกีฬา - เป็นบุคคลมีอาวุธปืนเพื่อใช้เป็นทรัพย์สินจากสงคราม - เป็นบุคคลที่มีอาวุธปืน ซึ่งได้ผลิตก่อนวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1919	- มีอายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป - ไม่เป็นผู้ถูกห้ามไม่ให้ขนส่งหรือรับอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ระหว่างรัฐหรือระหว่างประเทศ - ไม่เป็นผู้ที่มีจดหมายฝ่าฝืนข้อบังคับใด ๆ ของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง - ไม่เป็นผู้ที่เคยปกปิดข้อมูลกรณีเป็นเจ้าของที่ร้องขอทราบหรือให้ข้อเท็จจริงเท็จ - ผู้ขออนุญาตต้องมีสถานประกอบการ	- มีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปี บริบูรณ์ - ไม่เป็นผู้ที่มีความผิดทางจิต หรือติดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง - ไม่เป็นผู้ที่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง - ไม่เป็นผู้ที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ยังไม่พ้นกำหนดเวลาที่ปีนับแต่วันที่มีคำสั่งเพิกถอน	- มีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปี สำหรับซื้อปืนยาว (ปืนไรเฟิล หรือปืนลูกซอง) และมีอายุไม่น้อยกว่า 21 ปี สำหรับซื้อปืนพก (ปืนพกหรือปืนพกลูกไม้) - เป็นผู้มีถิ่นพำนักในรัฐแคลิฟอร์เนีย - เป็นผู้มีเหตุผลที่ดีในการขอซื้ออาวุธปืน - เป็นผู้มีใบอนุญาตใบขับขีหรือบัตรประจำตัวที่ออกโดยกรมการขนส่งรัฐแคลิฟอร์เนีย - มิไม่รับรองความปลอดภัยของอาวุธปืน

ตาราง (ต่อ)

ประเทศ/มลรัฐ สาระสำคัญ	ประเทศไทย	ประเทศอังกฤษ	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศญี่ปุ่น	มลรัฐแคลิฟอร์เนีย
คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม (ต่อ)	6. บุคคลไร้ความสามารถหรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถหรือเป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ 7. บุคคลไม่มีอาชีพและรายได้ 8. บุคคลไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง 9. บุคคลมีความประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง	7. เป็นบุคคลที่มีอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนใด 8. เป็นผู้มีเหตุผลที่ดีและมีเหตุผลอันสมควรเชื่อ	6. เป็นผู้กระทำความผิดในฐานความผิดจำหน่ายหรือจัดหาอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน 7. เป็นผู้ถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิดในความผิดซึ่งมีโทษจำคุกเกินกว่า 1 ปี 8. เป็นผู้หลบหนีคดี 9. เป็นผู้ใช้สารควบคุมอย่างผิดกฎหมายหรือติดสารควบคุม 10. เป็นผู้ผิดปกติทางจิต 11. เป็นบุคคลต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย 12. เป็นผู้ถูกปลดจากทหารประจำการ 13. เป็นผู้ถูกประกาศถอนสัญชาติสหรัฐอเมริกา	5. ไม่เป็นผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมอาวุธปืนและดาบ ค.ศ. 1958 และยังไม่พ้นกำหนดเวลาห้าปีนับจากวันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด 6. ไม่เป็นผู้ซึ่งกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 2 วรรคสอง และเป็นผู้ที่ได้รับโทษหนักกว่าโทษปรับและยังไม่พ้นกำหนดเวลาห้าปีนับจากวันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด 7. เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเหมาะสมและเรียบร้อย หรือไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดทางอาญา	6. เป็นผู้ที่ถูกตัดสินว่ามีความผิดทางอาญา 7. เป็นผู้กระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป ในข้อหาฝ่าฝืนประมวลกฎหมายอาญา 417 8. เป็นผู้ที่ถูกตัดสินว่าเป็นผู้กระทำความผิดทางเพศและเป็นผู้มีความผิดปกติทางจิต 8. เป็นผู้มีความบกพร่องความสามารถทางจิต

ตาราง (ต่อ)

ประเทศ/มลรัฐ สาระสำคัญ	ประเทศไทย	ประเทศอังกฤษ	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศญี่ปุ่น	มลรัฐแคลิฟอร์เนีย
คุณสมบัติลักษณะต้องห้าม (ต่อ)			14. เป็นผู้ที่ถูกศาลสั่งไม่ให้ เข้าใกล้และเกี่ยวข้องกับ	8. ไม่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับ ความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น ในบ้านเมืองหรือความ ประพฤติที่อาจเป็นอันตราย ต่อชีวิตหรือทรัพย์สินของผู้อื่น หรือความปลอดภัยของ ประชาชน	
ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาต	1. กทม. คือ อธิบดีกรม การปกครอง 2. จังหวัด คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด 3. อำเภอ คือ นายอำเภอ	1. กรณีทั่วไป - หัวหน้า เจ้าหน้าที่งานสำรวจ 2. กรณีอาชญากรรมที่มีความร้ายแรง - รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย	อัยการสูงสุด	คณะกรรมการความปลอดภัย สาธารณะประจำจังหวัด	กระทรวงยุติธรรมแห่งรัฐ แคลิฟอร์เนีย (The California Department of Justice (DOJ))
กำหนดอายุใบอนุญาต	มีอายุตลอดเวลาที่ผู้รับใบอนุญาต เป็นเจ้าของอาชญากรรมนั้น (มาตรา 23 (3))	กำหนดอายุใบอนุญาตแต่ละ ประเภทเป็นไปตามที่กำหนดใน ใบอนุญาต	1. กรณีเป็นผู้ลิด นำเข้า ตัวแทน จำหน่าย หรือนักสะสม มีอายุ 1 ปี (มาตรา 923(a)) 2. กรณีทั่วไป - เป็นไปตาม กฎหมายของแต่ละมลรัฐ	ใบอนุญาตมีอายุ 3 ปี หลังจาก วันที่ได้รับอนุญาต	มีอายุตลอดเวลาที่ผู้รับใบอนุญาต เป็นเจ้าของอาชญากรรมนั้น

ตาราง (ต่อ)

ประเทศ/มรัฐ สาระสำคัญ	ประเทศไทย	ประเทศอังกฤษ	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศญี่ปุ่น	มรัฐแคลิฟอร์เนีย
การเก็บรักษาอาวุธปืน	นายทะเบียนท้องถิ่นที่กำหนดเงื่อนไขใบอนุญาต เช่น การเก็บรักษา การจำหน่าย โดยได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี (มาตรา 27)	กำหนดให้ผู้ประมวล ผู้พกพา หรือ ผู้เก็บรักษากระดัดระวังในการเก็บรักษาอาวุธปืนและกระสุนปืน เพื่อป้องกันการเข้าถึงอาวุธปืนของวิฉวกร หากอาวุธปืนสูญหายหรือถูกขโมยโดยไม่ระมัดระวัง จะถูกลงโทษตามบทบัญญัติของกฎหมาย	กำหนดให้เป็นไปตามกฎหมายของแต่ละมรัฐ	1. อาวุธปืนต้องเก็บไว้ในตู้เก็บปืนที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการความปลอดภัยสาธารณะประจำจังหวัด (มาตรา 10-5) 2. อาจมอบให้ผู้จำหน่ายอาวุธปืนเป็นผู้เก็บรักษาอาวุธปืนที่ใช้สำหรับล่าสัตว์หรือปืนสม (มาตรา 10-8) 3. ต้องรายงานการจัดเก็บอาวุธปืน	1. ต้องเก็บอาวุธปืนในสถานที่ซึ่งป้องกันเข้าถึงอาวุธปืนได้โดยเด็ก 2. อาวุธปืนต้องถูกเก็บไว้ในภาชนะปิดล็อคหรือในสถานที่ของบุคคลที่มีเหมาะสมและเชื่อว่าปลอดภัย 3. อาวุธปืนถูกเก็บไว้กับตัวเจ้าของหรืออยู่ในที่ใกล้กับเจ้าของ สำหรับใช้อาวุธปืนดังกล่าวได้ เสมือนถือไว้กับตัว 4. อาวุธปืนถูกล็อคด้วยอุปกรณ์ล็อคตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 16860 ซึ่งทำให้ปืนใช้งานไม่ได้ (มาตรา 25105)

ตาราง (ต่อ)

ประเทศ/มลรัฐ	ประเทศไทย	ประเทศอังกฤษ	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศญี่ปุ่น	มลรัฐแคลิฟอร์เนีย
สาระสำคัญ					
อาวุธปืนสูญหาย/ถูกขโมย	กรณีอาวุธปืนถูกทำลายหรือสูญหาย ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเหตุและส่งมอบใบอนุญาตต่อนายทะเบียนท้องที่ ภายใน 15 วัน นับแต่วันทราบเหตุ (มาตรา 21)	กรณีอาวุธปืนสูญหาย หรือถูกขโมย ให้ผู้รับใบอนุญาตรายงานต่อหัวหน้าเจ้าพนักงานตำรวจ ในท้องที่โดยเร็ว หากไม่รายงาน จะถูกลงโทษตามบทบัญญัติของกฎหมาย	กำหนดเป็นไปตามกฎหมายของแต่ละมลรัฐ	1. กรณีอาวุธปืนสูญหายหรือถูกขโมยต้องรายงานข้อเท็จจริงให้ตำรวจทราบทันที (มาตรา 23-2) 2. ผู้ที่พบหรือครอบครองอาวุธปืนที่ไม่ใช่ของตน ต้องรีบแจ้งตำรวจที่ใกล้ที่สุดทราบโดยเร็ว (มาตรา 23)	ให้ผู้เป็นเจ้าของอาวุธปืนแจ้งการสูญหายหรือถูกขโมยต่อหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในท้องที่ที่มีการขโมยหรือสูญหายภายใน 5 วัน นับแต่ที่รู้หรือควรรู้
มาตรการลงโทษ (กับรักษา, สูญหาย, ถูกขโมย)	ไม่มี	1. ไม่รายงานเมื่อมีอาวุธสูญหายหรือถูกขโมย ต้องลงโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินระดับ 5 หรือทั้งจำทั้งปรับ 2. ละเลยไม่ดูแลเก็บรักษาอาวุธไว้ดี ต้องถูกลงโทษตามมาตรา 9 (1)	เป็นไปตามกฎหมายของแต่ละมลรัฐ	ผู้ใดฝ่าฝืนในการดำเนินการจัดเก็บปืนที่จัดเตรียมไว้ให้เป็นไปตามมาตรฐานของสิ่งอำนวยความสะดวกและวิธีการที่กำหนดโดยคำสั่งคณะรัฐมนตรีต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 เยน (มาตรา 35)	1. ปลอมอาวุธปืนไว้ในที่อยู่อาศัย อาคาร ยานพาหนะ เครื่องบิน ฝ่าฝืนจำคุกไม่เกินสามปี (มาตรา 246) 2. ปลอมอาวุธปืนไว้ในที่เครื่องบินที่ไม่มีผู้โดยสาร ยานพาหนะหรืออาคารหรือที่อยู่อาศัยที่ไม่มีคน ฝ่าฝืนจำคุกไม่เกิน 3 ปี (มาตรา 247) 3. ถ้าปืนถูกขโมยไปแล้วบุคคลนั้นรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าถูกขโมยไปเป็นความผิดทางอาญา

4. สภาพปัญหาตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490

4.1 ปัญหาการออกใบอนุญาตอาวุธปืน

พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ได้กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตอาวุธปืนมีหน้าที่ในการยื่นคำขอ (แบบ ป.1) พร้อมทั้งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ มาแสดงต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ผู้ขอมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เพื่อประกอบการยื่นยันคุณสมบัติของผู้ขออนุญาต เช่น หลักฐานการประกอบอาชีพและรายได้ หลักฐานภูมิลำเนาถิ่นที่อยู่และบัตรประจำตัวที่แสดงถึงการมีถิ่นที่อยู่ประจำเป็นหลักแหล่งตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร เป็นต้น ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ขอใบอนุญาตที่ต้องแจ้งและแสดงหลักฐานต่อนายทะเบียนท้องที่ แต่เมื่อพิจารณาในมาตรา 13 แล้วจะพบว่า กฎหมายดังกล่าวไม่ได้บัญญัติหน้าที่ในการแจ้งการเก็บรักษาหรือสถานที่เก็บรักษาอาวุธปืนเพื่อประกอบการพิจารณาออกใบอนุญาตของนายทะเบียนท้องที่ ทั้งที่อาวุธปืนเป็นสิ่งอันตราย ใช้สำหรับประหัตประหารชีวิต หรือทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล โดยกำหนดเพียงการขออนุญาตอาวุธปืนสำหรับร้านค้าไว้ในมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยกำหนดให้นายทะเบียนท้องที่อาจจะกำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาตว่าด้วยกำหนดเวลาการจำหน่าย การเก็บรักษาอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนก็ได้ตามสมควร โดยได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี โดยผู้เขียนเห็นว่า การที่กฎหมายกำหนดให้ร้านค้าเก็บรักษาอาวุธปืนนั้น ด้วยเหตุผลที่ว่าร้านค้าอาวุธปืนเป็นสถานที่จำหน่ายอาวุธปืนที่มีประเภท ชนิด และขนาดอาวุธปืนจำนวนมาก และมีการนำเข้าอาวุธปืนจากต่างประเทศ เพื่อนำมาจำหน่าย หากไม่มีการควบคุมโดยการจัดทำทะเบียนหรือมีสถานที่เก็บรักษาอย่างมั่นคงปลอดภัยและเหมาะสมแล้ว โอกาสที่อาวุธปืนจะสูญหายหรือถูกลักขโมยก็ย่อมมีได้ ดังนั้น รัฐจึงต้องควบคุมการเก็บรักษาอาวุธปืนสำหรับร้านค้าอย่างเคร่งครัด

4.2 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย

พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ได้ให้สิทธิแก่บุคคลในการมีอาวุธปืน โดยที่ผู้มีอาวุธปืนย่อมต้องทราบดีอยู่แล้วว่าอาวุธปืนเป็นอาวุธที่มีทั้งคุณและโทษ มีอำนาจในการสังหาร หากไม่เก็บรักษาด้วยความปลอดภัยหรือไม่เหมาะสม และไม่ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอ อาจนำมาซึ่งความสูญเสียแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ทั้งต่อตนเองและคนใกล้ชิด เช่น เก็บอาวุธปืนไว้ใต้หมอน ในลิ้นชักรถยนต์ หรือการพกพาติดตัวอย่างไม่ปลอดภัย เป็นต้น ดังนั้น ผู้มีอาวุธปืนย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องรักษาอาวุธปืน เพื่อไม่ให้อาวุธปืนที่ตนมีอยู่สูญหาย ถูกลักขโมย หรือสามารถเข้าถึงอาวุธปืนนั้นได้โดยบุคคลอื่น โดยมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติ

อาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ได้กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องแจ้งเหตุและส่งมอบใบอนุญาตต่อนายทะเบียนท้องที่ในกรณีอาวุธปืนที่ได้รับอนุญาตแล้ว สูญหายหรือถูกทำลายโดยเหตุใด ๆ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันทราบเหตุ เมื่อกฎหมายให้สิทธิในการมีอาวุธปืนกระบอกใดกระบอกหนึ่งให้แก่บุคคล สิทธิในการมีอาวุธปืนกระบอกนั้นย่อมสิ้นสุดลงนับแต่วันที่อาวุธปืนสูญหายหรือถูกทำลายหรือถูกขโมย เพราะบุคคลนั้นได้ขาดความสามารถในการเก็บรักษาอาวุธให้ปลอดภัยแล้ว ซึ่งการเก็บรักษาอาวุธปืนเป็นหน้าที่ของผู้มีอาวุธปืนที่จะต้องรักษาไว้ เพื่อไม่ให้อาวุธปืนที่ตนมีอยู่สูญหาย ถูกขโมย หรือสามารถเข้าถึงได้โดยบุคคลอื่น

ปัญหาตามบทบัญญัติดังกล่าว แม้จะกำหนดให้ผู้มีอาวุธปืนต้องแจ้งการสูญหาย หรือถูกทำลายต่อนายทะเบียนท้องที่ แต่การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวไม่อาจบังคับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมายได้ เนื่องจากไม่มีสภาพบังคับทางกฎหมายกับผู้มีอาวุธปืน กล่าวคือ เมื่ออาวุธปืนสูญหายหรือถูกทำลาย เจ้าของมิได้แจ้งว่าตนเป็นผู้ทำให้อาวุธปืนสูญหายหรือเก็บรักษาไม่ปลอดภัยหรือเหมาะสม จนทำให้อาวุธปืนสูญหายหรือถูกทำลาย ทำให้นายทะเบียนท้องที่ไมอาจทราบได้ว่าอาวุธปืนแต่ละกระบอกที่นายทะเบียนท้องที่ออกใบอนุญาตให้ นั้น ยังคงอยู่ในการครอบครองของบุคคลที่ได้รับอนุญาตหรือไม่ ทำให้เกิดปัญหาของระบบควบคุมอาวุธปืนภายในเขตท้องที่ อันเนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวที่ไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ควรกำหนดสภาพบังคับให้แก่บทบัญญัติดังกล่าวแก่ผู้รับใบอนุญาตที่ไม่แจ้งการสูญหายของอาวุธปืนที่มีใบอนุญาตต่อนายทะเบียนท้องที่ ที่จะทำให้เกิดปัญหาอาวุธปืนผิดมือ และอาวุธปืนนอกกระบอกหรืออาวุธปืนเถื่อนได้ดียิ่งขึ้น

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

อาชญากรรมและเหตุสะเทือนขวัญหลายเหตุการณ์ ส่วนใหญ่ผู้ก่อเหตุเลือกที่จะใช้อาวุธปืนสั้นหรือปืนพก (Handguns) ในการก่อเหตุ ด้วยที่อาวุธปืนมีขนาดเล็ก สามารถซุกซ่อนได้ง่ายกว่าอาวุธปืนยาวที่มีขนาดใหญ่กว่า สถิติทางคดีอาชญากรรมที่เกิดจากอาวุธปืนในหลายประเทศส่วนใหญ่เกิดจากอาวุธปืนสั้น ดังนั้น อาวุธปืนสั้นจึงเป็นอาวุธที่มีความอันตราย โดยที่ผู้ก่อเหตุส่วนใหญ่มักเลือกใช้นำไปก่อเหตุ

จำนวนอาชญากรรมที่เกิดขึ้นหลายเหตุการณ์พบว่า ผู้ก่อเหตุไม่ใช่เจ้าของอาวุธปืน โดยอาวุธปืนส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนมือผู้ครอบครองอาวุธปืน เช่น การลักขโมย การยืมจาก

เจ้าของอาวุธปืน หรือแม้แต่การพบเจอจากการสูญหายของเจ้าของอาวุธปืน สะท้อนให้เห็นว่าการเก็บรักษาอาวุธปืนที่ไม่ปลอดภัยและเหมาะสม ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญและเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการเข้าถึงอาวุธปืนได้โดยง่าย โดยหลายประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญกับการเก็บรักษาอาวุธปืน โดยเฉพาะกฎหมายควบคุมอาวุธปืนของประเทศอังกฤษที่กำหนดว่าผู้ใดไม่ได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอ ทำให้อาวุธปืนที่ครอบครองสูญหายหรือถูกลักขโมย ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมาย ดังนั้น การเก็บรักษาอาวุธปืนอย่างปลอดภัยจึงเป็นมาตรการหนึ่งในการลดการก่ออาชญากรรมจากอาวุธปืนลงได้

การเก็บรักษาอาวุธปืนถือเป็นมาตรการเพื่อความปลอดภัยที่ในหลายประเทศได้กำหนดไว้ในกฎหมายควบคุมอาวุธปืนของประเทศ โดยเห็นว่า อาวุธปืนทุกกระบอกเป็นสิ่งที่อันตราย และสามารถทำลายชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้ ฉะนั้น รัฐจึงต้องคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ประชาชนจากอาวุธปืนโดยการออกกฎหมายควบคุมอาวุธปืน โดยจะไม่อนุญาตให้ประชาชนมีอาวุธปืนสั้นไว้เพื่อป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ประเทศอังกฤษ และประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น สำหรับประเทศที่อนุญาตให้สิทธิแก่ประชาชนมีอาวุธปืนสั้นไว้ป้องกันชีวิตและทรัพย์สินได้ ถึงแม้ว่าอาวุธปืนจะเป็นสิ่งที่อันตรายและอาจนำมาซึ่งโทษแก่สาธารณะก็ตาม โดยเห็นว่าประชาชนทุกคนควรมีสิทธิและเสรีภาพในการที่จะได้รับการคุ้มครองป้องกันจากภัยอันตราย เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศไทย เป็นต้น

ในประเทศไทย กฎหมายควบคุมอาวุธปืนที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันคือ พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลายาวนาน จากการศึกษาพบว่า กฎหมายดังกล่าวมีปัญหาบางประการที่ทำให้การควบคุมอาวุธปืน โดยเฉพาะอาวุธปืนสั้นไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถลดจำนวนการขอใบอนุญาตมีอาวุธปืน รวมทั้งลดโอกาสการเข้าถึงอาวุธปืนได้ สามารถจำแนกได้โดยสรุป ดังนี้ (1) ปัญหาการออกใบอนุญาตมีอาวุธปืน และ (2) ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนได้ศึกษาข้อมูลกฎหมายควบคุมอาวุธปืนของต่างประเทศที่มีสภาพสังคม วัฒนธรรม และนโยบายทางการเมืองที่แตกต่างกับประเทศไทย เช่น ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับกฎหมายควบคุมอาวุธปืนของประเทศไทยว่ามีมาตรการควบคุมอาวุธปืน โดยเฉพาะการออกใบอนุญาตและการเก็บรักษาอาวุธปืนมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพอย่างไร เพื่อนำมาใช้

เป็นแนวทางในการควบคุมอาวุธปืนของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากการศึกษากฎหมายควบคุมอาวุธปืนของต่างประเทศ สามารถสรุปได้ดังนี้

ประเทศอังกฤษ เป็นประเทศที่มีมาตรการในการออกใบอนุญาตที่เข้มงวด การขอใบอนุญาตมีอาวุธปืน หากผู้ขอไม่มีเหตุที่ดีและเหมาะสม หัวหน้าเจ้าพนักงานตำรวจจะไม่พิจารณาออกใบอนุญาตให้ โดยหลักแล้วประเทศอังกฤษจะไม่อนุญาตให้ประชาชนมีอาวุธปืน ด้วยเหตุผลที่ว่า อาวุธปืนเป็นสิ่งอันตราย ดังนั้น ประชาชนของประเทศอังกฤษจะต้องได้รับความปลอดภัยจากอาวุธปืน เว้นแต่วัตถุประสงค์เพื่อการล่าสัตว์ หรือเพื่อการกีฬา

จุดเด่นของกฎหมายควบคุมอาวุธปืนของประเทศไทยคือ ความเข้มงวดของการออกใบอนุญาตอาวุธปืน โดยที่หัวหน้าเจ้าพนักงานตำรวจจะมีอำนาจในการตรวจสอบและสอบสวนได้อย่างอิสระ เพื่อให้การออกใบอนุญาตเป็นไปอย่างเหมาะสม

ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นประเทศที่มีมาตรการควบคุมอาวุธปืนแบบเสรี กล่าวคือ ประชาชนมีสิทธิในการมีอาวุธปืน เพื่อป้องกันตนเองจากภัยอันตราย โดยการอนุญาตให้มีอาวุธปืนในประเทศสหรัฐอเมริกา จะต้องดำเนินการผ่านตัวแทนจำหน่าย (Dealer) ในการพิจารณาคุณสมบัติเบื้องต้น เห็นได้ว่า การที่รัฐยอมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาออกใบอนุญาตนั้น ส่งผลให้ไม่สามารถควบคุมจำนวนอาวุธปืนภายในประเทศได้ เนื่องจากเอกชนจะมองถึงผลประโยชน์ทางการค้าเป็นหลัก ซึ่งแตกต่างกับประเทศอังกฤษที่มองว่า อาวุธปืนเป็นสิ่งอันตรายต่อสาธารณชน รัฐต้องจำกัดการมีอาวุธปืนของประชาชน จึงจะสามารถควบคุมการครอบครองอาวุธปืนภายในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การที่รัฐบาลกลางได้ให้อำนาจแก่มลรัฐต่าง ๆ ในการออกกฎหมายควบคุมอาวุธปืน ทำให้การควบคุมอาวุธปืนของประเทศสหรัฐอเมริกากลุ่มจำกัดด้วยกฎหมายภายในของแต่ละมลรัฐที่มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ในการขอใบอนุญาตครอบครองอาวุธปืน ผู้ขอจะต้องเป็นผู้ผ่านการอบรมและได้รับใบรับรองความปลอดภัยของอาวุธปืนก่อน โดยที่การอบรมดังกล่าวจะมีความเข้มงวดเป็นอย่างมาก และจุดเด่นที่น่าสนใจประการหนึ่งคือ กฎหมายควบคุมอาวุธปืนของมลรัฐแคลิฟอร์เนียได้กำหนดมาตรการเพื่อความปลอดภัยของอาวุธปืนไว้อย่างชัดเจน เช่น การกำหนดมาตรการเก็บรักษาอาวุธปืน การป้องกันการเข้าถึงอาวุธปืนโดยบุคคลอื่น และมาตรการลงโทษกรณีมีการเก็บรักษาอาวุธปืนอย่างไม่ปลอดภัย

ประเทศญี่ปุ่น ถือเป็นอีกประเทศที่มีความเข้มงวดในการอนุญาตให้ประชาชนมีอาวุธปืน รัฐไม่อนุญาตให้ประชาชนมีอาวุธปืนสั้นหรือปืนพก เว้นแต่เพื่อการกีฬา ทั้งนี้ ได้กำหนดให้

คณะกรรมการความปลอดภัยสาธารณะประจำจังหวัดกำกับและดูแลการเก็บรักษาอาวุธปืนให้อยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัย แยกการจัดเก็บอาวุธปืนและเครื่องกระสุนออกจากกัน เพื่อลดโอกาสการใช้อาวุธปืนได้อย่างทันที รวมทั้งป้องกันการเข้าถึงอาวุธปืนโดยบุคคลอื่นได้

กล่าวโดยสรุป มาตรการควบคุมอาวุธปืนของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน สืบเนื่องจากแนวคิดของการออกกฎหมายควบคุมอาวุธปืนที่แตกต่างกัน เช่น สภาพสังคม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และนโยบายการเมืองที่แตกต่างกัน รวมทั้งความเข้มงวดในการออกใบอนุญาตที่แตกต่างกัน อาจมองว่าเป็นจุดด้อย เช่น การควบคุมอาวุธปืนที่เข้มงวดของประเทศอังกฤษ อาจทำให้เกิดการเพิ่มจำนวนของอาวุธปืนที่ไม่มีทะเบียนหรืออาวุธปืนเถื่อนมากขึ้น แต่รัฐบาลประเทศอังกฤษอาจมองว่า จำนวนปืนเถื่อนที่เพิ่มขึ้นนั้น เมื่อเทียบกับจำนวนอาวุธปืนที่รัฐให้สิทธิแก่ประชาชนมีอาวุธปืนได้อย่างเสรี ถือเป็นสัดส่วนที่น้อย โดยในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว รัฐบาลอาจออกนโยบายเพื่อปราบปรามอาวุธปืนเถื่อนหรือการนิรโทษกรรมให้แก่ผู้ครอบครองอาวุธปืนดังกล่าว นำอาวุธปืนเถื่อนส่งคืนให้แก่รัฐบาลได้ ดังนั้น ความแตกต่างในการควบคุมอาวุธปืนในแต่ละประเทศ จึงขึ้นอยู่กับบริบทดังกล่าวข้างต้นที่มีความเหมาะสมกับประเทศนั้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน และไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และอาวุธปืนได้ถูกพัฒนาให้มีคุณภาพที่รุนแรง มีประสิทธิภาพในการทำลายสูง สะดวกแก่การใช้งาน โดยเฉพาะอาวุธปืนสั้น และเมื่อได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการออกใบอนุญาตอาวุธปืนและมาตรการเก็บรักษาอาวุธปืนของต่างประเทศแล้ว พบว่าหลายประเทศมีมาตรการที่ควรนำมาใช้เป็นแนวทางแก้ไขและปรับปรุงพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ดังนี้

ประการแรก เรื่อง การออกใบอนุญาตมีอาวุธปืน

ผู้เขียนขอเสนอแนะว่า ตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้รับใบอนุญาตอาวุธปืน แต่กฎหมายดังกล่าวไม่ได้กำหนดเงื่อนไขในการเก็บรักษาอาวุธปืนไว้ในบทบัญญัติดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะ จึงเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 13 ในส่วนที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ขอใบอนุญาต โดยกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องแจ้งวิธีการเก็บรักษาอาวุธปืนสั้น ตำแหน่งและสถานที่เก็บรักษาอาวุธปืนสั้นต่อนายทะเบียนท้องถิ่นก่อนพิจารณาออกใบอนุญาต

ประการที่สอง เรื่อง การแก้ไขกฎหมายมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490

ผู้เขียนขอเสนอแนะว่า มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องแจ้งเหตุและส่งมอบใบอนุญาตให้แก่นายทะเบียนท้องที่ในกรณีอาวุธปืนที่ได้รับอนุญาตแล้วนั้น ถูกทำลายหรือสูญหายโดยเหตุใด ๆ และส่งมอบใบอนุญาตต่อนายทะเบียนท้องที่ซึ่งตนอยู่หรือที่เกิดเหตุภายในสิบห้าวันนับแต่วันทราบเหตุ จากการศึกษาพบว่า การที่อาวุธปืนสูญหายด้วยเหตุใด ๆ หรือถูกลักขโมย ถือเป็นเรื่องอันตรายอย่างยิ่ง หากอาวุธปืนตกอยู่ในมือของอาชญากรย่อมก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่ประชาชน จึงจำเป็นที่จะต้องแจ้งการสูญหายหรือการลักขโมยอาวุธปืนต่อเจ้าหน้าที่โดยทันที และอีกประการหนึ่ง การแจ้งการสูญหายของอาวุธปืนดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญ อันเกี่ยวแก่การควบคุมอาวุธปืนที่รับจดทะเบียนแล้ว เพื่อป้องกันมิให้มีการเพิ่มจำนวนของอาวุธปืนนอกระบบหรืออาวุธปืนเถื่อนมากขึ้น ดังนั้น เห็นควรแก้ไขมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 โดยบัญญัติว่า “ถ้าอาวุธปืนที่ได้รับอนุญาตแล้วถูกทำลายหรือสูญหายโดยเหตุใด ๆ ก็ดี ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเหตุและส่งมอบใบอนุญาตต่อนายทะเบียนท้องที่ซึ่งตนอยู่หรือที่เกิดเหตุโดยทันที”

ประการที่สาม เรื่อง การเพิ่มเติมข้อจำกัดที่เกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของบุคคล

กรณีตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 อาวุธปืนที่ได้รับอนุญาตแล้ว ถูกทำลายหรือสูญหาย ถึงแม้ว่าผู้รับใบอนุญาตจะแจ้งเหตุและส่งมอบใบอนุญาตให้แก่ นายทะเบียนท้องที่แล้วก็ตาม แต่การที่ผู้รับใบอนุญาตปล่อยให้อาวุธปืนสูญหาย หรือถูกขโมยไป สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของผู้รับใบอนุญาตในการเก็บรักษาอาวุธปืน ที่ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอในการเก็บรักษา ด้วยอาวุธปืนเป็นอาวุธสังหาร สามารถก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชนโดยทั่วไปได้ การเก็บรักษาอาวุธปืนควรเก็บรักษาให้ปลอดภัยมากที่สุด การทำให้อาวุธปืนสูญหายหรือขโมย ย่อมก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่ประชาชน หากอาวุธปืนนั้นตกอยู่ในมือของอาชญากร

การจำกัดสิทธิบางประการของผู้รับใบอนุญาตในการขอมีอาวุธปืน อาจมองว่าเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานในการมีอาวุธปืนอยู่บ้าง แต่เพื่อความปลอดภัยต่อความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนโดยรวม ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ในส่วนที่เกี่ยวกับ

ลักษณะต้องห้ามของผู้รับใบอนุญาต โดยกำหนดว่า “เป็นผู้มีอาวุธปืนที่ได้รับใบอนุญาตแล้ว และอาวุธปืนนั้นสูญหายไปโดยเหตุใด ๆ มาแล้วยังไม่พ้นเวลา...ปี เว้นแต่แสดงได้ว่ามีเหตุสุดวิสัย”

ประการที่สี่ เรื่อง กำหนดให้มีการจำกัดสิทธิให้แก่ผู้ที่ไม่แจ้งการสูญหายของอาวุธปืน

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งการถูกทำลายหรือการสูญหายของอาวุธปืนที่มีใบอนุญาตต่อนายทะเบียนท้องที่ โดยเฉพาะการสูญหายของอาวุธปืนด้วยเหตุจากการเข้าถึงอาวุธปืนได้โดยบุคคลอื่น เช่น การลักขโมย หากอาวุธปืนดังกล่าวตกอยู่ในมือของอาชญากรก็อาจนำมาซึ่งความไม่ปลอดภัยให้แก่สาธารณชน ดังนั้น การไม่แจ้งการสูญหายของอาวุธปืนที่มีใบอนุญาตดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าผู้รับใบอนุญาตขาดความระมัดระวังในการเก็บรักษาอาวุธปืน และอีกประการหนึ่ง แสดงให้เห็นว่า การไม่แจ้งการสูญหายของอาวุธปืนดังกล่าว ผู้รับใบอนุญาตมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย กล่าวคือ เป็นผู้ฝ่าฝืนตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ที่กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องแจ้งการสูญหายของอาวุธปืนนั้นต่อนายทะเบียนท้องที่โดยทันที

ดังนั้น จึงขอเสนอแนะว่า ควรเพิ่มเติมมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะต้องห้าม โดยกำหนดว่า “บุคคลซึ่งฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 21 ตามพระราชบัญญัตินี้”

ประการสุดท้าย เรื่อง การเพิ่มข้อสันนิษฐาน กรณีผู้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490

ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า การที่เจ้าของอาวุธปืนที่มีใบอนุญาต ไม่แจ้งการสูญหายของอาวุธปืนดังกล่าว ต้องตกเป็นผู้ฝ่าฝืนตามบทบัญญัติในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ซึ่งถือเป็นความผิดของผู้รับใบอนุญาต ย่อมสันนิษฐานได้ว่า ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวมีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมด้วยในกรณีที่อาวุธปืนนั้นสูญหายหรือถูกลักขโมยไป

ดังนั้น ขอเสนอแนะว่า ควรเพิ่มข้อสันนิษฐานดังกล่าวไว้ในมาตรา 21 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ว่า “ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาต ฝ่าฝืนไม่แจ้งการสูญหายด้วยเหตุใดของอาวุธปืนที่มีใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตนั้นรู้เห็นหรือยินยอมด้วยในการสูญหายของอาวุธปืนดังกล่าว เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการสูญหายของอาวุธปืนนั้นตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมด้วย”

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง, **คู่มือปฏิบัติงานอาวุธปืน พ.ศ. 2548 เล่มที่ 1 ฉบับรวมหนังสือสั่งการ**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสาธิตราชดิแดน, 2549).
- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, **หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน**, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2563).
- ชาญชัย แสงศักดิ์, **คำอธิบายกฎหมายปกครอง**, พิมพ์ครั้งที่ 26 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2560).
- นิเวศน์ เลาวพงศ์, **อาวุธปืน (ประวัติและวิวัฒนาการ)**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มัลลย์, 2539).
- บรรเจิด สิงคะเนติ, **หลักกฎหมายมหาชน หลักนิติธรรม/นิติรัฐ ในฐานะ “เกณฑ์” จำกัดอำนาจรัฐ**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2560).
- บรรเจิด สิงคะเนติ, **หลักพื้นฐานสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์**, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2562).
- บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, **กฎหมายมหาชนเบื้องต้น**, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2562).
- วิชาญ น้อยโต, **มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการมีและใช้อาวุธปืนตามกฎหมายอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน**, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2557).
- สมพร พรหมหิตาธร, **ย่อหลักกฎหมายปืน**, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2555).
- สุรพัสร์ม นาลอง, **บทบาทหน่วยรบพิเศษในการรัฐประหารในช่วงปี พ.ศ. 2509-2549**, (การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554).
- สวนิต สดงคุณห์, **ปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน: ศึกษาในเชิงกฎหมายเปรียบเทียบ**, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544).

- Library of Congress, **Firearms-Control Legislation & Policy** [Online],
Source: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/llglrd/2013417226/2013417226.pdf>